

Sistemul de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile intra în vigoare la 30 noiembrie 2023. Cele mai importante aspecte de luat în considerare

În România, sistemul de garanție-returnare („SGR”) trebuie să devină funcțional, conform prevederilor legale, începând cu data de 30 noiembrie 2023, data de când consumatorii vor plăti o garanție de 0,50 RON la cumpărarea unei bauturi îmbuteliate urmând ca, după golirea ambalajului, să îl ducă într-unul dintre punctele de returnare organizate de comercianți pentru a primi valoarea garanției platite inițial.

Potrivit definițiilor acceptate la nivel european și internațional, SGR pentru ambalaje primare nereutilizabile reprezintă o politică menită să încurajeze reciclarea și gestionarea eficientă a deșeurilor ambalajelor atât de către populație, cât și de către companii. Este promovat astfel un comportament responsabil vizavi de mediul înconjurător, urmărind-se reducerea impactului negativ asupra mediului.

Sistemul se referă, în principal, la ambalajele primare, utilizate pentru protejarea produselor individuale și este aplicabil pentru ambalajul primar nereutilizabil din sticlă, plastic sau metal, cu volume cuprinse între 0,1 l și 3 l, inclusiv cel utilizat pentru bere, mixuri de bere, mixuri de bauturi alcoolice, cidru, alte bauturi fermentate, sucuri, nectaruri, bauturi racoritoare, ape minerale și ape de baut de orice fel, vinuri și spirtoase, care vor trebui să fie etichetate cu un marcaj specific.

Din punct de vedere legislativ, a fost impusă companiilor producătoare și distribuitoare de produse ambalate participarea la un sistem de colectare și reciclare a ambalajelor primare nereutilizabile, prin care sunt stabilite obiective cantitative pentru reciclare.

Este vorba despre HG nr. 1074/2021 privind stabilirea SGR pentru ambalaje primare nereutilizabile (publicată în MO 955/06.10.2021), care instituie regulile necesare pentru implementarea SGR pentru ambalajele primare nereutilizabile aferente atât produselor fabricate pe teritoriul național, cât și produselor importate sau achiziționate intracomunitar.

Recent a fost publicat pe site-ul Ministerului Mediului un proiect de ordin prin care se urmărește introducerea în Ordonanța de urgență nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu, începând cu data de 01.01.2024, a contribuției datorată de către operatorii economici care introduc pe piața ambalaje primare nereutilizabile care fac obiectul SGR.

Astfel pentru fiecare unitate de ambalaj nereutilizabil pentru care nu au fost îndeplinite obiectivele minime anuale de returnare, contribuția este 0,5 lei pentru ambalaje din metal și 1 leu pentru ambalaje din sticlă și/sau plastic.

Plata contribuțiilor menționate mai sus se va efectua anual pentru diferența dintre cantitățile de ambalaje primare nereutilizabile corespunzătoare obiectivelor minime anuale de returnare (65% pentru anul 2024) și cantitățile de ambalaje nereutilizabile efectiv returnate.

Sunt cel puțin opt aspecte pe care companiile ar trebui să le aibă în vedere la stabilirea procedurilor interne necesare implementării SGR:

1. fluxurile privind circuitul garanției și al ambalajelor produselor care fac obiectul SGR;
2. gestionarea pierderilor/distrugerilor de ambalaje SGR;
3. etichetarea produselor care fac obiectul SGR din prisma noilor cerințe (de ex., pictograma și cod EAN);
4. înregistrările contabile aferente garanției, tarifului de administrare, tarifului de gestionare;
5. tratamentul fiscal al garanției, evidențierea acesteia pe factura în diverse situații (de ex., produse acordate gratuit);
6. identificarea produselor supuse SGR, aceasta poate fi uneori dificilă, mai ales în cazul ambalajelor compozite;
7. pregătirea punctelor de colectare a deșeurilor de ambalaje SGR;
8. respectarea regimului deșeurilor.

Având în vedere multiplele implicații ale acestui nou pachet de acte normative, atât din punct de vedere fiscal, contabil, logistică, mediu etc., companiile trebuie să analizeze în detaliu și din multiple unghiuri impactul și, respectiv, implicațiile acestor prevederi asupra activității curente și viitoare a companiei, pentru a pregăti corespunzător momentul implementării de la 30 noiembrie 2023.

Din punct de vedere al **obligățiilor și responsabilităților**, companiile implicate în lanțul de aprovizionare au obligația de a lua măsuri pentru a colecta și recicla ambalajele primare nereutilizabile produse sau utilizate de ei, dar și de a oferi informații despre reciclare consumatorilor, a organiza sisteme de colectare selectivă sau a colabora cu autoritățile și terți pentru reciclare.

SGR implică existența unor **centre de colectare și reciclare** a ambalajelor primare nereutilizabile în diferite locații din țară, care permit consumatorilor să returneze ambalajele după utilizare, urmând să fie apoi reciclate corespunzător.

Pe de altă parte, procesul implică și **responsabilitatea consumatorilor**, care sunt încurajați să participe activ la colectarea selectivă a ambalajelor și să le aducă la centrele de reciclare desemnate. Prin implicarea lor, contribuie la reducerea deșeurilor și la creșterea ratei de reciclare.

Prin implementarea SGR pentru ambalaje primare nereutilizabile se reduce impactul deșeurilor asupra mediului și se promovează economia circulară, în care materialele reciclate sunt reintroduse în procesul de producție. Este vorba, în final, despre gestionarea responsabilă a deșeurilor și protecția mediului înconjurător, scop în care autoritățile, industria și consumatorii trebuie să colaboreze pentru a asigura eficacitatea acestui sistem.

Reluăm, în continuare, prevederile Hotărârii de Guvern mai-sus menționate:

- producătorii și comercianții care introduc pe piața națională produse ambalate menționate mai sus au obligația de **a se înregistra în SGR**;

- **valoarea garanției a fost stabilită la 0,50 RON** pentru fiecare ambalaj, fiind suma platită de către consumatorul final la momentul achiziționării unui produs în ambalaj SGR și va fi restituită integral consumatorului final la momentul returnării ambalajului SGR în cadrul unui punct de returnare;
- **punctul de returnare** a ambalajelor SGR este organizat în cadrul structurii de vânzare a comerciantului sau în imediata vecinătate a acesteia, fără depășirea unei distanțe de 150 de metri față de structura de vânzare, având cel puțin același program de funcționare ca al comerciantului;
- comercianții care au structuri de vânzare cu o suprafață mai mică de 200 m², care nu-și organizează propriile puncte de returnare își pot îndeplini obligațiile de organizare a punctelor de returnare prin asociere cu alți comercianți care au structuri de vânzare cu o suprafață mai mică de 200 m² sau prin acord de parteneriat cu unități administrativ-teritoriale/asociații de dezvoltare intercomunitară;
- **ambalajele SGR se pot returna** în cadrul oricărui punct de returnare organizat pe teritoriul României, indiferent de locul din care a fost achiziționat produsul și **fără a fi condiționat de prezentarea bonului fiscal**, în vederea recuperării garanției;
- stocurile de ambalaje care nu respectă condițiile din această hotărâre (de ex., nu sunt marcate cu semnul SGR) pot fi comercializate cel târziu până în data de 31 decembrie 2024, data după care comercializarea lor este interzisă pe teritoriul național;
- **SGR nu se aplică produselor exportate**, comercializate în magazine tip duty-free și celor care se comercializează în mijloacele de transport internațional;
- **comercianții** care vând exclusiv prin intermediul unor platforme **online precum și cei din HORECA nu au obligația de a organiza puncte de returnare** pentru ambalajele SGR.

Hotărârea prevede și sancțiuni destul de drastice, de până la 50.000 RON pentru toți cei implicați (producători, comercianți, administrator SGR), pentru nerespectarea obligațiilor ce le revin cu privire la gestionarea ambalajelor primare nereutilizabile.